

Kurzus megnevezése: **Minden a nézőpontokon múlik? Thomas Nagel The View from Nowhere című könyvének elemzése.**

Kurzus megnevezése: angolul: Is it All About Viewpoints? A close reading of The View Form Nowhere by Thomas Nagel.

Kurzus előadója: **Nyilasy Péter**

Rövid leírás

Thomas Nagel The View from Nowhere című könyve nagyon leegyszerűsítve két dolgot állít.

Egyrészt hogy mi emberek képesek vagyunk egy szubjektív(ebb) és objektív(ebb) nézőpontból is szemlélni a világot, hogy egyik nézőpont sem redukálható a másikra, és ezt az állítást kibontva már önmagában egy jól körülhatárolható elmefilozófiához, episztemológiához és metafizikához jutunk.

Másrészt, hogy a filozófia számos klasszikus problémája megvilágítható a szubjektív(abb) és objektív(abb) nézőpontok közti mozgással, hogy számos filozófiai dilemmánk magja az, hogy egyszerre tudunk a világra szubjektív és objektív nézőpontból is tekinteni.

Vajon igaza van Nagelnek? Közelebb kerülünk a filozófia klasszikus problémáihoz, ha így nézünk rájuk? És egyáltalán mi az, hogy szubjektív és mi az, hogy objektív nézőpont?

A kurzus során ezekre a kérdésekre keresünk választ. A The View from Nowhere fejezetein végighaladva egyfelől érintjük a filozófia számos problémakörét, úgy mint test-elme, én, tudás, valóság, szabadság, értékek, erkölcs, értelmes élet, másrészt mélységében megértjük és kritikailag vizsgáljuk Nagel alapfeltevését, mi szerint minden filozófiai gubanc a különböző nézőpontok felvételének képességén múlik.

Előfeltételek

A kurzus BA és MA filozófia hallgatók számára is felvehető.

A kurzus során érintjük a filozófia számos klasszikus problémáját, így a kurzus egyfajta bevezetőként is szolgálhat, ugyanakkor ezeket a problémákat egy speciális módon közelítjük meg, ezért az érintett filozófiai témák előzetes ismerete mélyebb megértést eredményezhet.

A kurzuson magyarul zajlik, de az olvasandó szövegek angol nyelvűek, ezért angol szövegértés szükséges a kurzus felvételéhez.

Részletes leírás

A kurzus során a fő olvasmány: Nagel, Thomas, 1986. The View From Nowhere. Oxford University Press, New York. Továbbiakban: The View from Nowhere.

1. Bevezetés

Szubjektivitás és objektivitás. Egyes szám első személyű, és harmadik személyű perspektívák. Elfogultság és elfogulatlanság. Létezik teljes objektivitás? Ha nem, az aláássa Nagel gondolatmenetét?

Olvasmány

- The View from Nowhere - Introduction

Kiegészítő olvasmány

- Scharff, R.C., 2007. On Weak Postpositivism: Ahistorical Rejections of the View From Nowhere. *Metaphilosophy* 38, 509–534. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9973.2007.00493.x>

2. Elme

A fizikai objektivitás határai. Mentális objektivitás. A redukcionizmus korlátai. Nagel pozíciója: se nem fizikalista, se nem idealista.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Mind

Kiegészítő olvasmány

- Nagel, T., 1974. What is It Like to Be a Bat? *Philosophical Review* 83, 435–50. <https://doi.org/10.2307/2183914>
- McGinn, C., 1989. Can We Solve the Mind-Body Problem? *Mind* 98, 349–66. <https://doi.org/10.1093/mind/xcviii.391.349>

3. Test és elme

A dualizmus problémái és Nagel megoldási kísérlete Kripke nyomán. Merev jelölők, mentális fajták. A mentális fajtáknak két esszenciája van, egy szubjektív és egy fizikai. Pánpszichizmus.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Mind and Body

Kiegészítő olvasmány

- [Stanford Encyclopedia of Philosophy - Physicalist theories of consciousness](#)
- Dennett, D., 1988. Quining Qualia, in: Marcel, A.J., Bisiach, E. (Eds.), *Consciousness in Contemporary Science*. Oxford University Press.

4. Az objektív szelf

Mit jelent valakinek, egy adott személynek lenni? Milyen tény az hogy *én* egy adott személy vagyok? Mi teszi igazzá? És hogyan lehetek *csak* egy személy?

Olvasmány

- The View from Nowhere - The Objective self

Kiegészítő olvasmány

- [Stanford Encyclopedia of Philosophy - Scepticism About Essential Indexicality & Agency](#)
- Korsgaard, C., 1989. Personal Identity and the Unity of Agency: A Kantian Response to Parfit. *Philosophy and Public Affairs* 18, 103–31.

5. Tudás

Realizmus a'la Nagel: a világ *talán* nem felfogható az emberi elme számára. Idealizmus: A világ nem lehet nem felfogható az elme számára. A realizmusból szkepticizmus következik.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Knowledge

6. Gondolat és valóság

A realizmus mint anti-humanizmus (a világ nem a *mi* világunk).

Olvasmány

- The View from Nowhere - Thought and Reality

Kiegészítő olvasmány

- Davidson, D., 1973. On the Very Idea of a Conceptual Scheme. *Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association* 47, 5–20. <https://doi.org/10.2307/3129898>
- [Stanford Encyclopedia of Philosophy - Mental Representation - section 1-3](#)

7. Szabadság

Az objektív nézőpontban nem látszik az akarat szabadsága, sem az erkölcsi felelősség. A szubjektív nézőpontban van ágens és felelősség. Lehet-e a teljes objektivitás nézőpontjából még motiváltan cselekedni (vannak-e jó cselekvéses indokaink)?

Olvasmány

- The View from Nowhere - Freedom

Kiegészítő olvasmány

- Nagel, T., 1979. Moral Luck, in: Nagel, T. (Ed.), *Mortal Questions*. Cambridge University Press, pp. 24–38.
- Alan Thomas: Practical objectivity, freedom and a realistic autonomy - in: Thomas, A., 2008. *Thomas Nagel*. Routledge.

8. Értékek

Az értékek a szélsőséges szubjektivitás és objektivitás között vannak. A humei érték antirealizmus a szélsőséges szubjektívizmuson alapul. Az értékrealizmus védhető álláspont (az “objektív érték” fogalma legalábbis nem önellentmondó). Objektív, ágens-neutrális indokok.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Value

Kiegészítő olvasmány

- Christine M. Korsgaard: The Reasons we can Share: An Attack on the Distinction between Agent-Relative and Agent-Neutral Values

9. Etika

Az objektív nézőpontban a legjobb alternatívát, a szubjektívben a legjobb cselekedetet választjuk. Utilitarizmus vs. deontológia. Cél: a két nézőpont egyensúlyozása. Perspektivikus vs objektív értékek.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Ethics

Kiegészítő olvasmány

- The View from Nowhere - Living Right and Living Well

10. Élet értelme

A szélsőségesen objektív perspektívában, a mindenség felől nézve az életnek nincs, értelme, a szubjektív perspektívában minden vágyam beteljesítése triviálisan értelmes. A kettő közti feszültség nem feloldható, ez az ára a kettős perspektívának.

Olvasmány

- The View from Nowhere - Birth, Death, and the Meaning of Life

Kiegészítő olvasmány

- Landau, I., 2011. The Meaning of Life Sub Specie Aeternitatis. *Australasian Journal of Philosophy* 89, 727–734. <https://doi.org/10.1080/00048402.2010.527354>

- Nagel, T., 1971. The Absurd. Journal of Philosophy 68, 716–727. <https://doi.org/10.2307/2024942>
- The View from Nowhere - Living Right and Living Well

11. Nagel recepciója

Olvasmány

- Thomas, A., 2008. Thomas Nagel. Routledge - fejezet: Conclusion
- Thomas, A., 2008. Thomas Nagel. Routledge - részletek

Számonkérési és értékelési rendszer

A kurzus kétféleképpen teljesíthető:

- **A)** heti kvízek legalább 60%-ának sikeres megírása + egy rövid **kiselőadás** (kb 15 perc) valamelyik témához kapcsolódóan
- **B)** egy **beadandó dolgozat** (4–6 oldal), amely egy választott témában a kurzus anyagához kapcsolódóan önálló értelmezést kínál